

SPIS TREŚCI

Nota redaktorska	XIII
Ekonomiczna analiza prawa (<i>Law & Economics</i>) – wprowadzenie	XVI
Wstęp – badanie instytucji	XXXV
Przedmowa do wydania amerykańskiego	XXXIX
Rozdział 1. Wprowadzenie do ekonomicznej analizy prawa	1
1.1. Czym jest ekonomiczna analiza prawa?	3
1.2. Kilka przykładów	6
1.3. Pierwszeństwo efektywności nad podziałem w analizie prawa prywatnego	10
1.4. Dlaczego prawnicy powinni studiować ekonomię? Dlaczego ekonomiści powinni studiować prawo?	13
1.5. Plan podręcznika	14
Zalecana literatura	15
Wybrana literatura w języku polskim	15
Rozdział 2. Przegląd teorii mikroekonomii	17
2.1. Przegląd struktury teorii mikroekonomii	18
2.2. Niektóre podstawowe pojęcia: maksymalizacja, równowaga i efektywność	19
2.3. Narzędzia matematyczne	21
2.3.1. Funkcje	21
2.3.2. Wykresy	23
2.4. Teoria wyboru konsumenta i popytu	25
2.4.1. Uporządkowania preferencji konsumenta	25
2.4.2. Funkcje użyteczności i krzywe obojętności	27
2.4.3. Optimum konsumenta	29
2.4.4. Uogólnienie: optimum ekonomiczne jako równość kosztu krańcowego i korzyści krańcowej	29
2.4.5. Popyt indywidualny	32

2.5. Teoria podaży.....	34
2.5.1. Przedsiębiorstwo maksymalizujące zyski.....	35
2.5.2. Krótki i długi okres.....	36
2.6. Równowaga rynkowa.....	37
2.6.1. Równowaga w gałęzi doskonale konkurencyjnej.....	37
2.6.2. Równowaga na rynku monopolistycznym.....	39
2.6.3. Przykład analizy równowagi.....	42
2.7. Teoria gier.....	43
2.8. Teoria wyceny aktywów.....	48
2.9. Równowaga ogólna i ekonomia dobrobytu.....	48
2.9.1. Równowaga ogólna i twierdzenia o efektywności.....	49
2.9.2. Niesprawność rynku.....	49
2.9.3. Potencjalna poprawa w sensie Pareta lub inaczej efektywność w sensie Kaldora-Hicksa.....	53
2.10. Podejmowanie decyzji w warunkach niepewności: ryzyko i ubezpieczenie.....	54
2.10.1. Oczekiwana wartość pieniężna.....	55
2.10.2. Maksymalizacja użyteczności oczekiwanej: stosunek do ryzyka.....	56
2.10.3. Popyt na ubezpieczenia.....	59
2.10.4. Podaż ubezpieczeń.....	59
2.11. Zyski a wzrost gospodarczy.....	62
Pytania sprawdzające.....	63
Zalecana literatura.....	67
Wybrana literatura w języku polskim.....	67
Rozdział 3. Wprowadzenie do prawa i instytucji prawnych.....	69
3.1. System prawa cywilnego i <i>common law</i>	70
3.2. Instytucje sądownictwa federalnego i stanowego w Stanach Zjednoczonych.....	74
3.3. Istota sporu prawnego.....	78
3.4. Jak ewoluuje prawo.....	80
Podsumowanie.....	85
Zalecana literatura.....	86
Wybrana literatura w języku polskim.....	86
Rozdział 4. Ekonomiczna teoria własności.....	87
4.1. Pojęcie własności w prawie.....	91
4.2. Teoria przetargów.....	92
4.3. Geneza instytucji własności: eksperyment myślowy.....	96
4.4. Ekonomiczna teoria własności.....	100
4.4.1. Twierdzenie Coase'a.....	101
4.4.2. Elementy kosztów transakcyjnych.....	107
4.4.3. Poziom kosztów transakcyjnych a odpowiednia reguła prawa... ..	111
4.4.4. Normatywne twierdzenia Coase'a i Hobbesa.....	113
4.4.5. „Oliwić” wymianę czy alokować? Coase versus Hobbes.....	115

4.5. W jaki sposób chronione są prawa własności?	117
4.5.1. Odszkodowania i nakazy sądowe	117
4.5.2. Przykład: pralnia i firma z branży elektrycznej	118
4.5.3. Efektywne środki ochrony prawnej	123
4.6. Co może być własnością prywatną? – Dobra publiczne i prywatne	127
4.7. Jak właściciele mogą rozporządzać swoją własnością?	131
4.8. O podziale	132
Zakończenie	134
Zalecana literatura	135
Wybrana literatura w języku polskim	135
Załącznik. Filozoficzne koncepcje własności	136
1. Utylitaryzm	136
2. Sprawiedliwość dystrybutywna	137
3. Wolność i swoboda wypowiedzi	138
4. Konserwatyzm i geneza własności	139
Rozdział 5. Zagadnienia ekonomii praw własności	141
5.1. Co może być własnością prywatną?	142
5.1.1. Ekonomia informacji	142
5.1.2. Własność intelektualna	147
5.1.3. Organizacje jako własność	170
5.1.4. Własność publiczna i własność prywatna	174
5.2. Jak są ustanawiane i weryfikowane prawa własności?	178
5.2.1. Ustanawianie praw własności do własności nietrwałej: pierwszy posiadacz <i>versus</i> własność wiązana	179
5.2.2. Kiedy prywatyzować zasoby o swobodnym dostępie: przeciążenie a utrzymywanie granic użytkowanych zasobów ..	183
5.2.3. Rejestrowanie i przenoszenie tytułu prawnego: koszty weryfikacji a koszty rejestracji	187
5.2.4. Czy złodziej może przenieść tytuł prawny?	189
5.2.5. Przerwy w łańcuchu przenoszenia tytułów prawnych	191
5.3. W jaki sposób właściciele mogą rozporządzać swoją własnością?	195
5.3.1. Testamenty i spadki: koszty obejścia oraz koszty uszczuplenia	195
5.3.2. Prawo do użytkowania własności innych osób	199
5.3.3. Niezbywalność	201
5.3.4. Rozdzielanie praw własności	204
5.4. Jakie środki ochrony prawnej przysługują w przypadku naruszenia praw własności?	207
5.4.1. Efekty zewnętrzne i publiczne dobra niechciane	207
5.4.2. Środki ochrony prawnej w przypadku efektów zewnętrznych ..	209
5.4.3. Graficzne przedstawianie efektów zewnętrznych	214
5.4.4. Przejęcia prywatnej własności przez władzę	216
5.4.5. Prowadzenie przetargów z państwem	225
5.4.6. Plany zagospodarowania przestrzennego i regulacja rozwoju	229
Zakończenie	230
Zalecana literatura	231
Wybrana literatura w języku polskim	231

Rozdział 6. Ekonomiczna teoria kontraktu	233
6.1. Teoria przetargów: wprowadzenie do kontraktów	235
6.1.1. Jakie przyrzeczenia powinny być możliwe do egzekwowania na podstawie prawa?	235
6.1.2. Jaki środek ochrony prawnej powinien przysługiwać za naruszenie przyrzeczenia, którego dotrzymanie można egzekwować na podstawie prawa?.....	239
6.1.3. Krytyka teorii przetargów	240
6.2. Ekonomiczna teoria kontraktu	242
6.2.1. Współpraca i zobowiązanie	242
6.2.2. Informacja	248
6.2.3. Świadczenie	249
6.2.4. Zaufanie	253
6.2.5. Zasady dyspozytywne i koszty transakcyjne.....	260
6.2.6. Doskonałe kontrakty a niesprawności rynku	269
6.2.7. Kontrakty oparte na relacjach: ekonomia długiego okresu	280
Podsumowanie.....	291
Zalecana literatura	292
Wybrana literatura w języku polskim	293
Rozdział 7. Zagadnienia ekonomicznej teorii kontraktu	295
7.1. Środki ochrony prawnej jako bodźce.....	296
7.1.1. Różne środki ochrony prawnej	296
7.1.2. Modele środków ochrony prawnej	315
7.1.3. Inwestycja w świadczenie i działanie w zaufaniu	324
7.2. Zarzuty odnoszące się do zawarcia umowy oraz zwolnienia ze świadczenia.....	337
7.2.1. Brak zdolności do czynności prawnych.....	338
7.2.2. Poważne ograniczenia i odległe ryzyko	340
7.2.3. Informacja.....	353
7.2.4. Monopole	363
Podsumowanie podrozdziału 7.2.....	371
Zalecana literatura	373
Załącznik. Dodatek matematyczny.....	375
Rozdział 8. Ekonomiczna teoria prawa deliktów	389
8.1. Definiowanie prawa deliktów	391
8.1.1. Ekonomiczna koncepcja prawa deliktów	392
8.1.2. Tradycyjna teoria odpowiedzialności deliktowej	393
Wnioski do podrozdziału 8.1.....	404
8.2. Ekonomiczna teoria odpowiedzialności deliktowej	405
8.2.1. Minimalizacja społecznych kosztów wypadków	405
8.2.2. Bodźce do podejmowania środków ostrożności przy braku odpowiedzialności i odpowiedzialności na zasadzie ryzyka.....	409
8.2.3. Ostrożność obustronna.....	412
8.2.4. Bodźce do zachowywania ostrożności przy obowiązywaniu reguły odpowiedzialności na zasadzie winy.....	414
8.2.5. Zarzut przyczynienia się poszkodowanego oraz porównanie zawnienia	417

8.2.6. Poziomy aktywności	421
8.2.7. Ustalanie wymogów prawnych: reguła Handa	424
8.2.8. Błędy	429
8.2.9. Niejednoznaczne wymogi i niepewność	433
8.2.10. Koszty administracyjne i reguły dopasowane do potrzeb	436
8.2.11. Szkody wyrządzone przez produkty konsumpcyjne – między czynami niedozwolonymi a umowami	439
Wnioski	442
Zalecana literatura	442
Załącznik. Odpowiedzialność i symetria	443
Rozdział 9. Zagadnienia ekonomii odpowiedzialności deliktowej	447
9.1. Rozszerzenie modelu ekonomicznego	447
9.1.1. Osłabienie podstawowych założeń	447
9.1.2. Rozszerzanie modelu podstawowego	464
9.2. Obliczanie odszkodowania	474
9.2.1. Odszkodowanie według reguły Handa	474
9.2.2. Odszkodowanie represyjne	479
9.3. Empiryczna ocena systemu odpowiedzialności deliktowej w Stanach Zjednoczonych	484
9.3.1. Kilka ogólnych faktów dotyczących systemu odpowiedzialności deliktowej w Stanach Zjednoczonych	485
9.3.2. Zaniedbania lekarskie	486
9.3.3. Odpowiedzialność za produkt	490
9.3.4. Delikty zbiorowe	494
Wnioski	500
Zalecana literatura	502
Wybrana literatura w języku polskim	503
Rozdział 10. Ekonomiczna teoria procesu sądowego	505
10.1. Cel postępowania sądowego	508
10.1.1. Minimalizowanie kosztów społecznych	508
10.2. Dlaczego pozywać?	510
10.2.1. Drzewa decyzyjne	510
10.2.2. Szacowanie wartości roszczenia	512
10.2.3. Odszkodowanie – szacowanie wysokości pozwów	516
10.2.4. Koszty złożenia pozwu jako filtr	518
10.2.5. Podaż usług prawniczych	520
10.2.6. Problem agencji	525
10.3. Wymiana dowodów	528
10.3.1. Złe wiadomości sprzyjają ugodom	529
10.3.2. Złe wiadomości są bezpłatne	531
10.3.3. Stany Zjednoczone a Europa	535
10.3.4. Minimalizacja kosztów społecznych	536
10.4. Przetargi w rokowaniach ugodowych	538
10.4.1. Ugody zastępujące procesy	539
10.4.2. Brak ugody	541
10.4.3. Uciążliwe pozwy	543
10.4.4. Selekcja po stronie powodowej	545

10.5. Proces	548
10.5.1. Niezależność a przyporządkowanie	550
10.5.2. Czy przegrywający powinien płacić za wszystko?	553
10.5.3. Procesy łączne a procesy cząstkowe	556
10.5.4. Wielu sprawców szkód: odpowiedzialność solidarna	558
10.5.5. Ciężar dowodu i standard dowodu	560
10.6. Apelacje	567
10.6.1. Poprawianie błędów	567
10.6.2. Efektywność rynku sporów sądowych	569
10.6.3. Nadawanie mocy prawnej normom społecznym	572
10.6.4. Efektywność jako motyw działalności sędziowskiej	574
10.7. Empiryczna ocena postępowania sądowego	576
10.7.1. Prawnicy	577
10.7.2. Procesy	578
10.7.3. Apelacje	586
Wnioski	588
Zalecana literatura	588
Rozdział 11. Ekonomiczna teoria przestępczości i kar	589
11.1. Tradycyjna teoria prawa karnego	590
11.1.1. Zamiar przestępczy	591
11.1.2. Szkoła publiczna i oskarżenie publiczne	593
11.1.3. Standard dowodu	594
11.1.4. Kary	595
11.2. Ekonomiczna teoria przestępczości i kar	596
11.2.1. Gdy nie wystarczają odszkodowania, konieczne jest prawo karne	596
11.2.2. Przestępstwo racjonalne	599
11.2.3. Matematyka racjonalnego przestępstwa	604
11.2.4. Zastosowanie modelu przestępstwa racjonalnego do polityki karnej	606
11.2.5. Działanie przestępcze i przestępczy zamiar	607
11.2.6. Zmniejszona racjonalność – gorączka sobotniej nocy	609
11.2.7. Cnoty obywatelskie	613
11.2.8. Ekonomiczny cel prawa karnego	617
11.2.9. Optymalna wielkość odstraszenia i efektywnego karania	619
11.2.10. Matematyka optymalnych metod odstraszenia	621
11.2.11. Odstraszanie prywatne	625
Podsumowanie	627
Zalecana literatura	627
Wybrana literatura w języku polskim	627
Rozdział 12. Zagadnienia ekonomii przestępczości i kar	629
12.1. Przestępczość w Stanach Zjednoczonych	629
12.1.1. Wskaźniki przestępczości	631
12.1.2. Społeczne koszty przestępczości	635
12.2. Czy kary odstraszą przestępców?	636
12.2.1. Odstraszanie	637
12.2.2. Warunki ekonomiczne a poziom przestępczości	640

12.2.3. Czy przestępstwo popłaca?	642
12.2.4. Aborcja i przestępczość	643
12.3. Efektywne karanie	646
12.3.1. Pozbawienie wolności	646
12.3.2. Kara grzywny	654
12.4. Kara śmierci	657
12.4.1. Odstraszający efekt kary śmierci	658
12.4.2. Koszty społeczne kary śmierci	664
12.4.3. Wnioski w kwestii odstraszającego efektu kary śmierci	665
12.5. Ekonomia narkotyków i przestępczości	667
12.5.1. Karanie sprzedaży narkotyków	667
12.5.2. Ograniczanie i zakazywanie	669
12.5.3. Legalizacja	670
12.6. Ekonomia kontroli posiadania broni	672
12.6.1. Dane o broni w Stanach Zjednoczonych	672
12.6.2. Kontrola posiadania broni	673
12.7. Wyjaśnienie spadku przestępczości w Stanach Zjednoczonych	676
12.7.1. Cztery czynniki wyjaśniające spadek przestępczości w Stanach Zjednoczonych w latach 90. XX wieku	680
Podsumowanie	683
Zalecana literatura	683
Wybrana literatura w języku polskim	683
Indeks spraw	685
Indeks nazwisk	687
Indeks rzeczowy	693